

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AVUKAT ÖNDER SAV'IN

1989-1990 ADALET YILININ
AÇILIŞINDA
YAPTIĞI KONUŞMA

6 Eylül 1989

1989 - 1990 Adli Yılı'nın açılışı törenine onur veren değerli konukları, yüce yargıç ve savcılar, değerli meslekdaşlarımı, basın ve TRT'nin temsilcilerini en iyi dileklerle ve saygılarımla selamlıyorum.

Yasada gösterilmemesine karşın yıllardır yerleşmiş anlamlı, güzel ve artık ötelenmesi olanaksız bir gelenek kuralı haline gelmiş olan Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın yargı yılının açılışı töreninde konuşması; SAV - SAVUNMA - YARGI üçgeninin bölünmez bir bütün olduğunun en açık göstergesi, somut bir simgesidir.

Her adli yılın açılış töreninde altı önemle çizilen sorunların pek çoğu çözümlenmeden bu yıla taşınmış, bunlara yenileri eklenmiştir. Zamanınızı fazla kullanmamak için en temel nitelikte gördüğüm birkaçına değinmekle yetineceğim.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI - YARGIÇ VE SAVCI GÜVENCESİ

Devletin bağımsızlığı kadar devleti oluşturan bazı esas kurumların bağımsızlığı da önemlidir. Bunların başında YARGI BAĞIMSIZLIĞI gelir. Yargı bağımsızlığı, hukuk devleti olmanın baş koşuludur.

Anayasa Mahkemesi'nin, 22.6.1989 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan kararında, «Bağımsızlıkla güvence, yargı ayırımına dayanan hâkimlik ve savcılık mesleğinin başlıca ilkeleridir. Yargıya bağımsızlık, hâkim ve savcıya güvence, yargısal çalışmaların temel koşuludur. Hukuk, bir ulusun hak arayışı olarak tanımlandığında bu anlayışı göleylecek düzenlemeler bağımsızlık ve güvenceyle birlikte olamaz. Bağımsızlık, devletin, Anayasa'nın, insan onurunun koruyucusu olan yargının seçkin niteliğidir. Bağımsızlık ve güvenceden yoksun yargı, yargı olamaz» denilerek yargı bağımsızlığı ve yargıç - savcı güvencesinin anlam ve önemi vurgulanmaktadır.

Bağımsızlık ve güvence ile korunmak istenen şey, yargıç ve savcı değil, toplumun yararı, fertlerin hakkı, onuru ve güvencesidir.

Anayasa'da ve yasalarda «BAĞIMSIZDIR» diye yazılınca bir kurum, gerçekten bağımsız oluyor mu? Bu sorunun cevabını yine anayasa ve yasalar veriyor.

Anayasada tanımı yapılan ve özel kanunu olan Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, yargı alanında fevkalâde önemli, yargı bağım-

sızlığını ve yargıç - savcı güvencesini çok yakından ilgilendiren yetki-lerle donatılmıştır. Kurulun Başkanı Adalet Bakanı'dır. Diğer altı üye- den birisi de Adalet Bakanlığı müsteşarıdır. Geriye kalan 5 yargıç üye de Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarınca her üyelik için gös- terilen üçer aday arasından Cumhurbaşkanı'nca seçilmektedir. Kuru- lu, temsil ve beyanat yetkisi Bakan'a aittir. Kurulun oluşum biçimi ve kararlarına karşı yargı yolu da kapalıdır.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu İç Yönetmeliği'ne göre ak- sine karar alınmadıkça oylamalar açık yapılmakta ve oylamaya Ada- let Bakanlığı müsteşarından başlanmaktadır. Bir anlamda siyasal ik- tidarın oyunun rengi daha işin başında belli olmaktadır.

Şimdi sormak gerekir. Oluşumunda ve bünyesinde bu kadar olum- suzluğu bulunduran bir kurul, yasanın 3. maddesinde «Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, BAĞIMSIZDIR» diye yazdığı için bağımsız oluyor mu? Birakalım Anayasa Mahkemesi'nin tanımladığı Öz'de ba- ğımsızlığı böyle bir kurul BİÇİM'de bile bağımsız olamaz. Anayasa Mahkemesi kararında değinildiği gibi «Yürütmenin gözetim ve dene- timi altında, gerçek bir yargı bağımsızlığından söz edilemez».

Daha bağımsız, daha güvenceli hâkim ve savcı anlayışı yerine daha bağımlı ve güvencesiz hâkim ve savcı anlayışı, belki yönetenleri rahatlatır ama demokratik hukuk devletini temelinden sarsar.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun bu günkü oluşumu ve işleyiş şekli konusunda hiç bir değerlendirme ve savunma, inandırıcı olamaz. Sorun, kişilere, kişiliklere bağlı olmadan öte, kurumsal bir so- rundur; yargının bağımsızlığı sorunudur. Kurulun BAĞIMSIZ sayıla- bilmesi için, seçilen (5) üye, Cumhurbaşkanı'nca değil, Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarınca doğrudan seçilmelidir; bu tür seçim, hem daha demokratiktir ve işin özüne uygundur, hem de kurul üye- liğine talip olacak pek çok değerli yargıcın, seçilemeyip Cumhurbasha- nınca refuze edilmiş sayılması endişesini gidericidir, rahatlatıcıdır. Adalet Bakanı ve Adalet Bakanlığı müsteşarı Kurulun oluşumunda yer almamalıdır; dolayısı ile Kurul'un Adalet Bakanlığı dışında ken- disine ait bir binası, ayrı bütçesi ve sekreteryası olmalıdır.

Yukarıda değinilen Anayasa Mahkemesi kararında, «Hâkimlik ve savcılık teminatı, hâkim ve savcılarının nitelikli görev yapma olanak- larının sürdürülmesinin sağlanmasıdır Anayasa'nın 139. maddesinin birinci fıkrasının getirdiği daha çok, görev ve AKÇALI durumla ilgili görülen GÜVENCE, bağımsızlığa bağlı, onu tamamlayan, onunla tümleşen bir konudur. Maddi yönü kadar manevi yönü de önemlidir» denilmektedir.

Başta Anayasa Mahkemesi ve diğer Yüksek Yargı kuruluşlarımız olmak üzere Yargıçlar ve Savcıların ücret ve ödenekleri, Maliye Bakanlığı'nın takdir ve insafına terkedilmiştir. Kadro ayrılması, çalışanların ücretleri, akçalı sair hak ve olanaklar, bütçelere konulan yetersiz ve cılız ödenekler, yargı bağımsızlığını zedelemektedir.

BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞI :

Yargı bağımsızlığında değinilenden daha ilginç ve garip bir BAĞIMSIZLIK anlayışı da BAROLAR için söz konusudur. Avukatlık Yasası'nın 1. maddesinde «Avukat görevini yerine getirmede BAĞIMSIZDIR» denilmektedir. 123. maddede de Barolar Birliği Başkanı'nın görevleri sayılırken «Meslek onuru ve BAĞIMSIZLIĞI ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurallarının gereğini her türlü organlara karşı savunmaktan» bahsedilmektedir.

Verdiği kararların büyük bir kısmı Adalet Bakanlığı'nın onayına tabi, Adalet Bakanı'nın isteği uyarınca C. Savcılığı'nın açacağı dava üzerine sorumlu organlarının görevlerine son verilebilecek olan, seçilmiş organlarının geçici olarak valilerce görevden uzaklaştırılmasına olanak tanıyan, organlarının görevlerini kanun hükümlerine uygun olarak yapıp yapmadıklarının Adalet Bakanlığı müfettişlerince denetlendiği Baro'ların bağımsız olduğu söylenebilir mi?

Biz hukukçular, yaraları dışımızdan almıyoruz, darbeler genellikle içimizdekilerden geliyor. Avukatlık Yasası'nı değiştiren 3003 sayılı yasanın öncüsü 54 sayılı KHK.'deki bağımsızlıkla ilgili ve geriye dönüşü simgeleyen yara, 1974 yılında bu kürsüden «Baroların bağımsızlığını sağlayacak, onları idarenin vesayetinden kurtaracak yasa değişikliği yapılmalıdır» diyen ve Adalet Bakanı olunca da bu sözleri kolayca unutan ve 54 sayılı KHK.'nin altına imza atmakta sakınca görmeyen ünlü bir hukukçunun eseridir.

İngiliz Baro Konseyi'nin 1946 yılında koyduğu esaslar arasında «Baro'nun şerefini, itibarını ve bilhassa BAĞIMSIZLIĞINI sağlamak ve adli makamlarla ve hükümetle ilişkilerde BARO'yu savunmak» yer alıyordu. 43 yıl önce İngiliz Baro'larının geldiği çizginin halâ çok gerisinde olmanın üzüntü ve utancını yaşıyoruz.

Büyük hukukçu sayın İmran Öktem, 1136 sayılı Avukatlık Yasası çıkmadan 1967 - 68 Adli Yılı'nı açış konuşmasında, «Türk avukatlarını bağımsız barolara kavuşturacak, kendilerini yönetmek imkânını verecek BAROLARI VESAYETTEN KURTARACAK Avukatlık Kanunu'nu beklemekteyiz» diyordu. Sayın Öktem, yaşasaydı halâ vesayetten kurtulmanın özlemini çekecekti; tıpkı bugün bizlerin çektiği gibi.

Özlemine çektiğimiz «Baro Bağımsızlığı yoktur - Adalet Bakanlığı'nın vesayeti vardır» diyerek kaderine razı barolar olmayacağız. Ülkenin, toplumun, yargının ve mesleğimizin sorunlarının çözümüne ilişkin görüşlerimizi söyleyeceğiz. Baroların hukukun üstünlüğü ve demokratik hukuk devleti ilkesinden, temel hak ve özgürlüklerden soyutlanıp dar ve katı kalıplar içinde tutulması, günlük kalem işleri yapan kuruluşlar haline gelmesi anlayışı, bağımsızlık ilkesi ile bağdaşmaz ve böyle bir anlayış bize kabul ettirilemez.

Baroları suskun, tutuk ve bağımlı ülkelerde yargının bağımsız ve etkin olması düşünülemez. Baroların bağımsızlığından ürkmemek, aksine bağımlı olmasını yermek gerekir. Barolar, «Sav - Savunma - Yargı» üçgeninde savunmanın güçlü ve özgür sesidir, bu işlevleriyle yargıyı daha anlamlı kılmaktadırlar. Bağımsızlık, her çeşit etki, baskı, yönlendirme ve kuşkudan arınmış şekilde özerk bir çalışmayı amaçlar. Bu anlamda baroların bağımsız olmadığı bir ülkede, savunma hakkının onurlu, özgürce ve hiçbir şüphe ve kuşkuya yer vermeyecek biçimde kullanılmasından ve YARGININ BAĞIMSIZLIĞI'ndan bahsedilemez.

Uygar, çağdaş ve demokratik ülkelerde «BASKI GRUBU» olarak önemli, etkili ve yöngösterici işlev yürüten barolar gibi Türkiye Barolar Birliği de BASKI GRUBU niteliğiyle, yasa ile alabildiğine daraltılan «BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞI» kavramını yaşatmaya, ayakta tutmaya, yargıya, adalete, hak arama özgürlüğü ve KUTSAL SAVUNMA HAKKI'na karşı kimden gelirse gelsin, nereden gelirse gelsin her türlü müdahalenin karşısında olmaya kararlıdır. Baroların TAM BAĞIMSIZLIĞI'na giden yolda, savunma mesleğinin toplumdaki saygın yerini alması ve mesleğin her türlü etkiden uzak ve sağlıklı biçimde yürütülmesi için çıkacak engelleri aşmak, hedef ve amacımızdır.

Ayrıca hukuk devletinin güvencesi ve demokrasinin sağlıklı biçimde işlemesi ve savunma hakkının somutlaşması için Anayasa Mahkemesi'nde Türkiye Barolar Birliği'nin dava açma hakkı sağlanmalıdır.

Yargıdan tüm yurttaşların yararlanabilmesi, dava açıp hakkını arayabilmesi ve istediği avukat ile kendisini temsil ettirebilmesi, savunma hakkının eksiksiz gerçekleşmesi için devletin, «BAĞIŞ, VAKIF, FON» gibi tedbirlerle soruna çözüm araması yerine devletin mekanizması içinde «HUKUK SİGORTASI» oluşturulmalıdır.

SAVUNMA HAKKI :

«Sav - Savunma - Yargı», sağlıklı yargılamada birbirinden ayrılmaz üç unsurdur. Devletin temeli olan adaletin gerçekleşmesinde sa-

vunmanın payı, azımsanmayacak ölçüdedir. Bu nedenle savunma hakkının önündeki engellerin kaldırılması, yargıyı daha güçlü ve etkin kılacaktır.

«Hazırlık soruşturmasında gizlilik», günümüzde çağdışı olmuş «Müzelik» hale gelmiştir. Hazırlık evrakının en önemli zamanda avukattan gizlenmesi, savunma hakkına getirilen en büyük engeldir. Süratle, gerekli yasal düzenleme yapıp «Savunma, suçlamayla başlar» ilkesi benimsenmeli, hazırlık soruşturmasında avukat hiçbir engelle karşılaşmadan, kendisinden hiçbir belge gizlenmeden savunma görevini yapabilmelidir. Aksi takdirde ceza yargılaması eksik olacak, emniyette baskı altında alınmış gerçek dışı ifade ve haklı - haksız işkence söylentileri sürüp gidecektir.

Avukatlık Yasası'nın amir hükmüne rağmen halâ bazı mahkemelerde hatta Yargıtay dairelerinde dosya incelemek isteyen avukattan vekâletname istenmesi, bir başka savunma hakkı engelini oluşturmaktadır.

Savunma görevi yürütülürken savunmanın, dar bir zaman parçasına sığdırılmasının, istenilmesi, hatta zaman zaman uyarılması, savunma yapan avukatın bu görevi nedeniyle ve suç işlediği iddiasıyla kovuşturmaya tabi tutulması gibi işlemler, savunma hakkını zedelemektedir.

İdari yargılamadaki gizlilik, ülkemizdeki en üzücü hukuk çiğnenmesi örneklerinden biridir. Kendisiyle ilgili belgenin idarenin keyfi takdiri ile «GİZLİDİR» kaydı konularak davacıya gösterilmemesi en açık savunma hakkı engellenmesidir.

Savunma hakkı, bir gün herkese ve hatta bu hakka önem vermeyenlere de gerekli olur. Etkin devlet görevi sırasında adli ve idari yargıda savunma hakkıyla ve yargıyla ilgili sınırlamalara ses çıkarmayan bir ünlü yetkili, kişiliğine vaki tecavüz karşısında savunma hakkına sığınmak zorunda kaldı; avukatları vasıtası ile hakkını, yargı mercilerinde aradı. Ne mutlu ona ki yargılandı, avukatları vardı, hakkını savundular ve Türkiye'de yargıçlar vardı, hakkını verdiler.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ :

Son günlerde Anayasa değişikliği tartışmaları başlatılmıştır. Artık «Anayasa değişmez» diyenler de, Anayasaya kefil olanlar da Anayasanın değişmesi gereğinden sözediyorlar. Türkiye Barolar Birliği'nin çağın gerisinde kalmış, yüzünü gerilere döndürmüş, toplum ve insanlarımızın geldiği aşamaya ters düşen bir Anayasaya omuz vermesi, düşünülemez.

Daha 1982 yılında yapılan 6. Olağanüstü Genel Kurul'da Birliğimiz, «Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu, Danışma Meclisi'nce kabul edilerek, Milli Güvenlik Konseyi'ne sunulan Tasarı'yı, getirdiği kurum ve düzenlemelerle halkın oyuna inanmayan ve genel olarak seçimi önemsemeyen, çoğulcu demokrasiye ve çağımızın tüm sosyal ve hukuksal değerlerine ters düşen, Türk toplumunu çok gerilere ve çeşitli bunalımlara sürükleyebilecek nitelikte bulmaktadır. Bu haliyle Tasarı'nın düzeltilemeyecek bir öneri olduğu ve yeni baştan kaleme alınması gerektiği görüş ve inancındadır» görüşünü kamuoyuna duyurmuştur.

Şimdi Birliğimizin haklı olduğunun görüldüğünü belirtip övünmek istemiyoruz; geçen zamana ve harcanan emeklere acıyoruz. Türk toplumuna yaraşır, çağdaş, insan hak ve özgürlüklerine saygılı, demokratik kurumlaşmaya açık, işkenceyi ve ölüm cezasını yasaklayan, örgütlenme özgürlüğünü benimseyen, düşünce suçunu ve genel af engelini kaldıran bir Anayasa gereklidir. Türk toplumu, ANCAKLAR'la kısıtlı ve yüklü bir Anayasa değil, çağdaş hak ve özgürlüklerle dolu, insan onuruna saygılı bir Anayasaya lâyıktır. Türkiye Barolar Birliği, Anayasada yazılı «HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ» ilkesinin ve laik demokratik hukuk devleti ilkesinin ancak böyle gerçekleşeceğine inanmaktadır.

Anayasa değişikliği ile ölüm cezası konusundaki Anayasal çelişki de ortadan kalkacaktır. 17. maddede «... kimse, insan haysiyeti ile bağdaşmayan bir cezaya ve muameleye tabi tutulamaz» denilmiş, 87. maddede ise TBMM'nin görev ve yetkileri sayılırken «Mahkemelerce verilip kesinleşen ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar vermek» hükmü konulmuştur. Ölüm cezasını kabul etmek, bunu insan haysiyeti ile bağdaşır bir ceza türü olarak benimsemek demektir. Çağdaş modern devlet anayasalarının hiçbirinde böyle bir anlayış yoktur.

Modern ceza hukukunda cezanın amacı, suçlunun ıslahıdır. Ölüm cezası yerine suçluyu ıslah edici kurumlar, çareler, cezalar bulunmalıdır. Bunlar bulunamıyor ve **ÖLÜM CEZASI ÇARE OLARAK GÖRÜLÜYORSA BUNA BAŞVURAN HER DEVLET, İNSANINA YENİK DÜŞMÜŞ, ÇARESİZLİĞİNİ KABUL ETMİŞ DEVLETTİR.**

Ayrıca, üyesi olduğumuz Avrupa Konseyi'nce kabul edilen ve ölüm cezasının kaldırılmasına dair (6) numaralı protokolün ülkemiz tarafından onaylanması, insan onuru ile bağdaşmayan ölüm cezasının yasalardan çıkarılması da zorunlu hale gelmiştir.

Anayasa değişirken artık toplumsal bir gereklilik haline gelen genel affın önünü tıkayan engeller de kaldırılmalı, siyasi suçlar da af

kapsamına alınabilmelidir. Toplumun barış ve huzuru için, geçmişteki yaraları sarmak açısından genel af kaçınılmaz hale gelmiştir.

YASALAR - KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELER :

Son yıllarda, yasama tekniğine ters düşerek çıkarılan yasalar çoğaldı. Bir yasa, hatta yasanın bir maddesi, iyice düşünülmeden üstüste değiştirilir oldu. Bir yasa ile, hiç ilgisi olmayan bir başka yasanın değiştirilmesi, hatta bir yasa ile pekçok yasa maddesinin değiştirilmesi olağanlaştırıldı.

Nadiren başvurulması gereken Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi, sık sık kullanılmaktadır. Üstelik bazen bu yol, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarına karşı işletilmekte, içinden çıkılmaz hukuki aksaklıklar yaratılmaktadır. Yasama organı, yürütmenin olur-olmaz her isteğini olumlu karşılayıp gereksiz yetkiler tanımamalıdır. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarının çoğalması, gelişigüzel ve hukuka aykırı yasa ve KHK çıkarıldığıının en belirgin işaretidir. İptal edilen bir yasayı ya da KHK'yi aynen çıkarmak, ilgisi olmayan yetki yasasına dayanmak, yürürlük süresini yeni ve tutarlı bir hukuksal düzenleme nedeniyle değil de aykırı bulunan kuralı yürütmek için kullanmak, Anayasa Mahkemesi kararlarını saygıyla karşılamamak, hukuk devleti ilkesiyle ve hukukun üstünlüğü kavramıyla bağdaşmamaktadır.

Türk Ceza Kanunu ve Medeni Kanun gibi temel yasalar toplumda ve ilgili kuruluşlarda yeterince tartışılmadan, aksaklıkları giderilmeden yukarıda belirtiden sakıncalı biçimde acele ile değiştirilmeye kalkışılmamalıdır. Özellikle hazırlanmış olan Türk Ceza Yasası Taslağı, demokrasiye, insan haklarına ve hukukun temel kurallarına aykırıdır. Taslakta, düşünce suçları korunmakta, aynı nitelikte yeni suçlar yaratılmakta, devletin kişiyi ezmesine yol açan maddeler korunmakta ve yenileri getirilmektedir. Böyle değişikliklerin topluma yarardan çok zararı vardır.

CEZAEVLERİ VE İŞKENCE :

Son aylarda cezaevlerinde hükümlü ve tutuklulara gayri insani ve küçültücü muamele yapıldığı sık sık söylenip yazılmaya başlandı. Bu muameleleri protesto edip açlık grevi yapan iki hükümlü yaşamını yitirdi.

Devletin güvencesi altında olan tutuklu ve hükümlülerin ve onların yakınlarının, can güvenliğinden endişe etmeleri, hukuku ve adleti son derece zedelemektedir.

Ülkemizin de kabul ettiği İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi, «Hiç kimsenin işkence veya zalimane, gayri insani veya küçültücü muameleye tabi tutulmamasını» öngörmektedir. Devlet, cezaevinde bile olsa vatandaşını korumak, yaşatmak ve insan haklarına saygı göstermekle yükümlüdür.

Adalet Bakanlığı'nca Cezaevleri Tüzüğü'nün değiştirilme çalışmalarının tamamlandığı ve cezaevlerinin Avrupa standartlarına göre düzenleneceği belirtilmektedir. Cezaevlerinde «Disiplin sağlamak» görüntüsü altındaki gayri insani ve küçültücü muamelelere son verilmesi, cezaevleri ve infaz sistemi, vakit geçirilmeden çağdaş, uygar demokratik ülkelerdeki gibi insan hak ve onuruna yaraşır düzeye getirilmelidir.

Bazı cezaevlerinde avukatların hükümlü ve tutuklularla görüşürülmemeleri savunma hakkını zedelemektedir. Cezaevi yetkilileri, bu konuda titizlikle uyarılmalıdır. Ayrıca bazı cezaevlerinde girişte, avukatlar, haksız ve yakışsız muameleye tabi tutulmaktadırlar. Müvekkilleri ile görüşmeye giden avukatların üstleri, çantaları aranmakta, belgeleri karıştırılıp incelenmektedir. Avukatın üstünün aranması, hakim ve savcının üstünün aranması kadar ters bir uygulamadır; durdurulmalıdır. Hükümlü ve tutuklu görüşe gelmeden ve geldikten sonra aranır. Avukatın suç teşkil edecek bir şey verdiği tesbit edilirse yetkili makamlardan önce Baro'su gereken en şiddetli cezayı verir.

Aydın Cezaevi'nde inceleme ve gözlem yapmak isteğimizi büyük bir anlayışla karşılayan ve Türkiye Barolar Birliği'ne gereken ilgi ve kolaylığı gösteren Adalet Bakanı sayın Oltan Sungurlu'ya teşekkür ediyorum.

Gayri insani ve küçültücü muameleler sadece cezaevlerinde yapılmıyor. Cezaevleri dışında kolluk güçlerinin işkence yaptığı da biliniyor. Kolluk güçleri karşısında susmak, insanın temel haklarından. İşkence ile insanın suskunluğunu yıkmaya kalkışmak, onu kötü muamele ile zorla konuşturmak, doğanın bu en anlamlı canlısına karşı cinayet işlemektir.

Biz, işkence ile, işkence emrini veren ya da işkence edenlerin kişilik ve düşünceleri açısından ilgilenmiyoruz. İster sağcı ister solcu olsun insana işkence yapılmasının karşındayız. İşkence ile ilgilenmemizin temel nedeni, yüce adalet duygusu ile ilgilidir. İşkence ile itiraf elde edilince savunmanın hiçbir anlamı kalmıyor. İşkenceye dayanamayıp asılsız itirafta bulunulması, gerçek suçlunun da ortaya çıkmasını önüyor, adaleti yanıltıyor.

Yetkililerin «İşkence yok» demesi ile ülkede işkence yok olmuyor. Mahkeme kararlarına kadar geçen işkence olayları, işkence gerçeğini yansıtıyor.

Abdülhamit Anayasası'nda bile yasaklanmış işkenceyi günümüz Türkiye'sinde tartışmaktan büyük üzüntü duyuyorum. İster hükümette görev alsın, ister bakanlıkta çalışsın, ister yargıç, savcı ve avukat olsun tüm Türk hukukçularını insan onuruna saygı için adaleti sonsuzlaştırmak ve güzelleştirmek için işkenceye karşı birlikte mücadeleye ve çözüm aramaya çağırıyorum.

Çare ve çözümlerin en önemlisi, 10.8.1988 tarihli Resmi Gazete'de onaylandığı ilan edilen «İŞKENCEYE KARŞI BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SÖZLEŞMESİ»nin 1. maddesinde çok açık ve geniş tanımı yapılan işkenceyi, ceza kanununa göre suç saymak ve bu tanımı CMUK'nun «sorguda yasak uygulamalar» başlığı altında 135. maddesine yazmak 136. maddeye, sanığın müdafii hazır bulunmadan sorgusunun yapılamayacağını eklemek, etkili kanuni, idari, adli ve gerekli başka tedbirleri almaktır.

BULGARİSTAN'DAN GÖÇ VE GÜNEYDOĞU OLAYLARI :

Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutularak gelmiş olan ve gelmek isteyen soydaşlarımızın ve Güneydoğu'daki vatandaşlarımızın çektiği sıkıntılar ve karşılaştıkları sorunlar, hepimizi üzmemekte, tedirgin etmektedir. Sorunların çözümü için, küçük politik hesap ve duygular ötelenip bütün siyasi partilerin biraraya gelerek süratle, kalıcı, inandırıcı ve geçerli birer DEVLET POLİTİKASI oluşturmalarını yararlı görmekteyiz.

Adli yılın açılışı dolayısıyla ülkenin, yargının, adaletin, mesleğin ve meslektaşlarımızın sorunlarının bir kısmına değinmeye çalıştık. Barolar ve Türkiye Barolar Birliği olarak sorunların çözümünün izleyicisi olacağız, gerekli mücadeleyi yılmadan, usanmadan ve yüksünmeden yapacağız. Hiçbir baskı, engel, sınırlama, inandığımız yoldan bizi döndüremez. Kendi görev ve sorumluluğumuzun gereğini yaparken, başkalarının da üstlendiği yükümlülükleri, görevleri yapmasını isteyeceğiz.

Haksızlıklara, hukuksuzluklara, usulsüzlüklere, gözyumarak, adamsendecilikle, sessiz oturarak, yargının sorunları çözümlenemez; adalet yüceltilip devletin temeli yapılamaz.

Sözlerimi, sessiz oturmayı yeğleyenleri uyarıcı tarihsel bir örneklerle noktalamak istiyorum.

Duruşmaları 14.7.1949'da sona eren Nürnberg Mahkemesi, 3. Reich'in mensuplarını, Hitler döneminin savaş suçlularını yargıladı ve 99 kişiye muhtelif cezalar verdi. Dönemin önemli hukukçularından, Adalet Bakanlığı görevini de üstlenmiş olan Ernst Jahning, duruşmalarda uzun süre sustu, konuşmadı, ifade vermekten kaçındı. Sonra vicdanına, ülke sevgisine yenik düşerek konuştu.

İlk sözleri, «Bu davada SESSİZ OTURMAK işime geliyordu; yerin dibine batırılmak bile hoşuma gidiyordu; ama Almanya için en ufak kurtuluş yolu varsa biz suçunu bilenler, itiraf etmeliyiz; her türlü acı ve utanç pahasına» olmuş, suçunu itiraf edip diğer üç önemli sanığı tahlil etmiştir.

Birisi için, «Toplama kamplarına gönderdiği her kişinin mallarından çalarak servet yapmış yaşlı bir adam», ikincisi için «Emir almayı iyi bilen bir Alman. İnsanları, gözünü kırpmadan sterilizasyona gönderen adam», üçüncüsü için de «Çürük, kokuşmuş bir bağınaz, içindeki şeytanın esiri» demiştir. Sonuncu olarak kendisini tahlil ederken kendisine seslenip «Ernst Jahning! hepsinden kötü, çünkü onların ne olduğunu biliyordu, onlara ayak uydurdu. Ernst Jahning! gırtlığına kadar pislik içinde, çünkü ONLARLA YÜRÜDÜ» demiştir.

Bizler, yüksek yargı organları mensupları yüce yargıçlar, savcılar, avukatlar, tüm hukukçular! Bir gün Ernst Jahning gibi pişman olmak, utanç duymak istemiyorsak, SESSİZ OTURMAK İŞİMİZE GELMESİN. Bunu bir yaşam biçimi olarak benimsemeyelim. Hukuk adına yapılan çirkinlikleri, ayıpları görelim. Ayıplarla yürümeyelim,, onlara ayak uydurmayalım; hep birlikte devletin temeli olan adaleti sağlamlaştıralım, onu yüceltelim diyorum, sağlıklı ve başarılı bir yargı yılı diliyor, hepimizi saygılarımla selamlıyorum.